

FÖRORD

Professor Lúbošmír Ţurovič är född den 9 februari 1925 i Važec i Slovakien. I Tjeckoslovakien, dels i Bratislava, dels i Prag, samt i Oslo fick han en gedigen utbildning i slaviska språk, som ledde fram till doktorsexamen år 1951. Detta blev inledningen till en framgångsrik akademisk bana och vittomspännande vetenskaplig produktion. 1955 disputerade han för *candidatus philologiae* graden vid Karlsuniversitetet i Prag och 1966 för *doctor scientiarum* graden vid Tjeckoslovakiska Vetenskapsakademien i Prag. Han hade vid den tidpunkten redan varit docent i ryska språket i tio år vid Universitetet i Bratislava.

År 1966 kom Lúbošmír Ţurovič som utländsk lektor till Uppsala Universitet och blev läsåret 1968/69 förordnad som gästprofessor och i juni 1969 som docent i slaviska språk därstädes. Under tiden blev han utnämnd till professor i ryska vid Comenius-universitetet i Bratislava (1967) med tjänstledighet tills vidare.

Lúbošmír Ţurovič har under hela sin tid som forskare deltagit i det internationella samarbetet inom flera internationella och nationella slavistkommittéer och andra organisationer. Medan han deltog i organiserandet av den sjätte internationella Slavistkongressen i Prag i augusti 1968, invaderades Tjeckoslovakien av Warszawa-paktens styrkor och Tjeckoslovakien blev ett ockuperat land. Detta fick avgörande betydelse för hans fortsatta bana. Han bestämde sig för att stanna med sin familj i Sverige och blev så småningom avskedad av politiska skäl från sin professur i Bratislava och fräntagen sitt tjeckoslovakiska medborgarskap.

Lúbošmír Ţurovič blev år 1972 professor i slaviska språk vid Lunds Universitet. I och med hans tillträde till professuren inleddes en nyorientering av den lundsiska slavistiken - en synkron lingvistik efterträdde successivt den tidigare tradition där språkets diakrona utveckling stått i centrum. Även om denna inriktning på nutidsspråket varit ett viktigt inslag i Slaviska Institutionens verksamhet under de år Lúbošmír Ţurovič varit lundsare, har det med tiden allt mer visat sig att han ingalunda är den renodlade synkrona lingvist som hans tidigare produktion kan ge vid handen. Hans ambition har varit att göra institutionen till en förmedlare av breda kunskaper om de slaviska länderna - inte bara deras språk, utan även deras litteratur, idéhistoria och

kulturella traditioner. När vi betraktar Lúbomír Đurovič' bibliografi, märker vi tydligt hur hans egen profil som forskare blivit alltmer facetterad; han odlar diakronin likaväl som synkronin, kulturhistorien får en position jämbördig lingvistikens och språk i utveckling erbjuder för honom ett lika spännande fält som det färdiga språksystemet.

Lúbomír Đurovič är en forskare med vidsträckta internationella kontakter och åtskilliga utgivningsprojekt har kommit till stånd tack vare hans aldrig sinande energi. Hans speciella skötebarn under det senaste decenniet har varit tidskriften *Russian Linguistics* som snabbt uppnått en förgrundsposition inom russistiken.

En utvidgning av institutionens undervisningsverksamhet har hela tiden legat Lúbomír Đurovič varmt om hjärtat. Som ett resultat härav har institutionen idag ett brett spektrum av kurser om tjeckisk och slovakisk, polsk, rysk litteratur och kulturhistoria och om slaviskspråkiga länders samhällsförhållanden.

En särskild plats i institutionens profil så som den utvecklats under Lúbomír Đurovič' ledning intar forskningen om diasporaspråk, dvs vad som händer med hemspråket (i detta fall serbokroatiskan) hos barn som växer upp i en främmande språkmiljö. JUBA-projektet som tillkom i detta syfte och sedermera efterträtts av Arkivet för diasporaspråk har haft och kommer även framledes att ha stor betydelse som impulsgivare för diskussionen om hemspråkets situation i Sverige och dess möjligheter att leva vidare bland invandrare av andra generationen.

Lúbomír Đurovič fyller sextio år den 9 februari 1985. Som en hyllning till sin kollega, lärare och vän har ett antal slavister som på olika sätt är knutna till Slaviska Institutionen i Lund - som lärare, forskare, elever, samarbetspartners - sammanställt denna samlingsvolym. Bokens innehåll spänner över många områden - språk, litteratur, kultur, samhälle - och berör åtskilliga språk. Vi hoppas att denna vida ämnessfär i någon mån lyckas spegla vad som redan antytts, att Slaviska Institutionen i Lund under Lúbomír Đurovič' ledning har - likaväl som dess chef - en mångsidig profil.

CUM VENERATIONE GRATIA GRATULATIONE

Redaktionskommittén